

Список літератури

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» і Наказ Мінфіна від 27.04.2000 р. № 92.
2. Винниченко *И. И.* Амортизационная политика в инвестиционной деятельности предприятий // Инвестиции: практика и опыт. — 2007. — № 8.
3. Катеренич *М. Б.* Анализ и оценка инвестиционных проектов // Инвестиции: практика и опыт. — 2007. — №16.
4. <http://www.in.gov.ua>
5. <http://www.cfin.ru>
6. <http://1c77.com.ua>

УДК 336.763.264

О. О. Болдирев,

здобувач кафедри менеджменту банківської діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ У БАНКАХ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Для оцінки стійкості банку до кризових факторів, ефективності існуючої системи управління та визначення напрямів її удосконалення, перш за все, слід провести комплексний аналіз його фінансового стану.

Проте загальноприйнятих методик комплексного аналізу фінансового стану банку не існує.

Найбільш поширеною є коефіцієнтна методика оцінки фінансового стану банку за чотирьома групами показників 1) достатність капіталу; 2) ліквідність; 3) ділова активність; 4) прибутковість діяльності.

Джерелами інформації для проведення розрахунків, за вказаними чотирма групами показників, є офіційна фінансова звітність банків: річні, місячні та квартальні баланси; звіти про фінансові результати та звіти: про дотримання економічних нормативів НБУ; про активи і пасиви за термінами погашення та звіти про структуру кредитного портфеля банку за категоріями ризику (стандартні, під контролем, субстандартні, сумнівні та безнадійні). [Закон України «Про банки і банківську діяльність» (зі змінами та доповненнями).]

Здійснений нами за даними вказаної звітності коефіцієнтний аналіз, за вказаними чотирма групами, показав парадоксальну картину, особливо в частині дотримання нормативів та структури кредитного портфеля банків за категоріями ризику: як в успішно і ефективно працюючих банків, так і незадовільно, всі нормативи дотримуються (що також парадоксально), а структура в цілому задовільна. І навіть у тих банків, у яких через місяць-другий була введена тимчасова адміністрація у зв'язку з ознаками банкрутства.

Отже, в таких банках звітність була, м'яко кажучи недостовірною. Тому, завчасно не можна встановити вірогідність виникнення кризових ситуацій у незадовільно працюючому банку і вжити упереджуючих заходів. Це означає, що розраховані показники є достовірними тільки в ефективно працюючих банках.

Враховуючи таку ситуацію, Департаментом реорганізації та ліквідації банків НБУ (де над вказаними проблемами працював і автор статті) за участю економістів Варшавського центру соціально-економічних досліджень К. Клоца та М. Лучинські, розроблено методика розрахунку інтегральної оцінки фінансового стану банків, яка передбачає проведення оцінки на основі одинадцяти детальних показників, поділених на чотири групи. Згідно із цією методикою, до групи детальних показників, на основі яких може проводитися оцінка ефективності роботи банку, належать:

- 1) показник прибутковості активів;
- 2) показник рентабельності обороту;
- 3) показник можливості покриття витрат;
- 4) показник платоспроможності;
- 5) показник ліквідності;
- 7) показник якості кредитного портфеля незважений;
- 8) показник якості кредитного портфеля зважений;
- 9) показник динаміки депозитів;
- 10) показник динаміки нерегулярних кредитних заборгованостей;
- 11) питома вага непрацюючих активів в загальних активах банку.

Значення перелічених показників оцінюється в балах.

У кожного зазначеного вище детального показника необхідно досліджувати дві величини: абсолютне його значення і змінність абсолютного значення, що оцінюється в банках.

Зауважимо, що бали присвоювались наступним чином; якщо, темп росту свідчить про позитивну зміну показника, то показник отримував 2 бали, якщо про негативну — 0 балів, а якщо темп росту близький до 0 (тобто не відбулося зміни величини часткового показника), то оцінка становить 1 бал.

Виходячи з поділу інтегральної оцінки на п'ять інтервалів, подібно до методики НБУ можна виділити п'ять класів фінансового стану: кризовий — 0—30 балів, проблемний 31—70 балів, задовільний (з деякими ознаками проблемності) — 71—100 балів, добрий — 101—130 балів та відмінний — понад 130 балів.

Важливо зауважити наступні переваги даної системи своєчасного застереження проблем фінансового стану банків:

1) детальні показники фінансового стану є інформативно змістовними і не дублюють діючі нормативи НБУ;

2) структура показників охоплює вичерпність опису фінансового стану банку: показники рентабельності, ліквідності, ділової активності в частині кредитування та залучення коштів, показники динаміки та структури активів і пасивів банку;

3) розрахунок інтегрального показника враховує динамічну складову фінансового стану банку;

4) методика дає змогу як скласти рейтинг банків за фінансовим станом, так і встановити тип фінансового стану конкретного банку.

Також, слід підкреслити, що вище наведена система є першою системою, яка включає методику, що комплексно, а не покомпонентно розглядає фінансовий стан банку.

Варто зазначити, що нами також проведено діагностику ймовірного виникнення кризової ситуації на прикладі вже збанкрутілого банку, з використанням економіко-математичних методів теорії нечіткої логіки, яка дала можливість з точністю до 90 % визначити і час виникнення майбутньої кризи, що фактично відбулася.

УДК 336.71:339.72:297.1

Л. А. Бондаренко,

канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ФІНАНСОВИХ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

Досягнення економічного та соціального зростання України в значній мірі пов'язані з удосконаленням механізму функціонування кредитного ринку, у тому числі його інструментарію.